

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003950

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-10-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №5-С від 05.01.2026 р.,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Бударін Олексій Сергійович
- Oleksii Budarin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 11-12-2025

Спеціальність за освітою: Управління трудовими ресурсами

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11133

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81

Тема дисертації:

1. Теоретико-методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення.
2. Theoretical and methodological support for the efficiency of enterprise activities based on import substitution.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню теоретичного та методичного забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. Вивчення стану ефективності діяльності, імпортозаміщення на промислових підприємствах в Україні та за кордоном дозволило запропонувати відповідне теоретичне, методичне забезпечення, практичні рекомендації. В першому розділі дисертації в удосконаленому теоретичному забезпеченні ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення надано нове визначення ефективності діяльності як системної характеристики, яка має векторну величину за спрямуванням «причина-наслідок», що виражає співвідношення ефекту до витрат для досягнення мети чи цілі діяльності та тісно взаємозв'язана з основними поняттями економіки підприємства. В роботі систематизовано сучасні напрями теоретичного визначення ефективності діяльності підприємства. В дисертації обґрунтовано теоретичні аспекти оцінки ефективності діяльності підприємства з урахуванням

впливу фактору імпортозаміщення, пропонувано методологічні складові оцінки ефективності діяльності підприємства, якими є визначення мети, завдання, функцій, технології, суб'єкту, об'єкту, предмету, методи, результати, відповідні теоретичні положення. В другому розділі дисертації наведено розвинуте методичне забезпечення оцінки ефективності діяльності промислових підприємств в сучасних умовах. Пропонувано рівень ефективності діяльності конкретного підприємства визначати за такою послідовністю етапів: 1) аналіз діючих нормативних документів щодо визначення ефективності діяльності підприємства; 2) вибір аналітичного методу згортки системи частинних показників в одну величину для визначення рівня ефективності діяльності; 3) обчислення рівня ефективності діяльності за діючим нормативним документом; 4) обґрунтування системи показників ефективності діяльності для детального аналізу; 5) обчислення рівня ефективності діяльності за системи показників ефективності діяльності для детального аналізу; 6) визначення впливу факторів внутрішнього середовища на рівень ефективності діяльності підприємства; 7) визначення впливу факторів зовнішнього середовища на рівень ефективності діяльності підприємства; 8) формування переліку напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства. Обґрунтована доцільність для суб'єктів господарювання державної форми власності, які керуються чинним документом «Методичними рекомендаціями застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності», обчислювати інтегральний таксономічний показник рівня розвитку, що забезпечує порівняність на макро-, мезо-, мікро- рівнях управління. На основі аналізу інформаційної системи сучасного промислового підприємства, поширених цифрових інструментів пропонувано практичні рекомендації щодо їх вибору для здійснення аналізу та оцінки ефективності його діяльності. В дисертації дістало подальшого розвитку визначення потенціалу імпортозаміщення на промислових підприємствах, яке розглядається як здатність та можливість реалізації заміщення імпорتنих сировини, матеріалів та комплектуючих у виробництві продукції та виробництва імпортозамінної продукції для реалізації на внутрішньому та зовнішньому ринках з метою забезпечення ефективності діяльності. Обґрунтована логіка етапів визначення потенціалу імпортозаміщення на промислових підприємствах. В третьому розділі дисертації розроблено нове методичне забезпечення моніторингу резервів ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення, за яким передбачається окрім систематичного стеження, спостереження, оцінювання, контролювання, прогнозування, ще і виявлення та відшукання нових знань. Етапи процесу моніторингу мають відмінності за змістом та інструментальним забезпеченням. Розроблено методичний підхід до формування стратегії ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення, який має відмінності у змісті етапів реалізації, що передбачають відповідні методи здійснення, очікувані результати. Обґрунтовано практичні рекомендації щодо інструментів реалізації стратегії ефективності діяльності на засадах імпортозаміщення в сучасних умовах діяльності промислових підприємств. Практичне значення одержаних результатів підтверджується довідками про впровадження в діяльність АТ «Українські енергетичні машини» (довідка № 01/03 – 152 від 10.12.2024), ТОВ «Дніпропетровський калібрувальний завод» (довідка №11/12-1 від 17.12.2024р.) і в навчальний процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (№ 24/88-41-163 від 06.12.2024 р.).

2. The dissertation is devoted to the study of theoretical and methodological support for the efficiency of enterprise activities based on import substitution. Research into the effectiveness of activities aimed at import substitution at industrial enterprises in Ukraine and abroad allowed us to offer theoretical and methodological support and provide practical recommendations. In the first section of the dissertation for the improved theoretical support of the efficiency of the enterprise's activities on the basis of import substitution, a new definition of the efficiency of the activity as a system characteristic, which has a vector value in the direction of "cause-effect". This efficiency is defined as the ratio of the effect to the costs for achieving the goal or objective of the activity and is closely interconnected with the basic concepts of the economy of the enterprise. The dissertation substantiates the theoretical aspects of assessing the efficiency of an enterprise's activities, taking into account the influence of the import substitution factor, and proposes methodological components of assessing the efficiency of an enterprise's activities, which are the definition of the goal, task, functions, technology, subject, object, subject, as well as methods, results and relevant theoretical provisions. The second

section of the dissertation presents a developed methodological support for assessing the effectiveness of industrial enterprises in modern conditions.. It is proposed to determine the efficiency level of a particular enterprise according to the following sequence of stages: 1) analyze current regulatory documents regarding determining the efficiency of an enterprise's activities; 2) choose an analytical method for collapsing a system of partial indicators into a single value to determine the efficiency level of the enterprise; 3) calculation of the level of activity efficiency according to the current regulatory document; 4) justification of the performance performance indicator system for detailed analysis; 5) calculation of the level of performance efficiency using a performance performance indicator system for detailed analysis; 6) determining the impact of internal environmental factors on the efficiency level of the enterprise; 7) determining the impact of external environmental factors on the efficiency level of the enterprise; 8) formation of a list of areas for improving the efficiency of the enterprise. The feasibility of calculating an integral taxonomic indicator of the level of development, which provides the possibility of comparison at the macro-, meso-, and micro-levels of management, for state-owned business entities guided by the current document "Methodological recommendations for the application of criteria for determining the effectiveness of management of state-owned objects, is substantiated. Based on the analysis of the information system of a modern industrial enterprise and common digital tools, practical recommendations are proposed for their selection for analyzing and assessing the effectiveness of its activities. The dissertation further developed the definition of the potential for import substitution at industrial enterprises, which is considered as the ability and possibility of implementing the substitution of imported raw materials, materials and components in the production of products and the production of import-substituting products for sale on the domestic and foreign markets in order to ensure the efficiency of activities. The logic of the stages of determining the potential for import substitution at industrial enterprises is justified. In the third section of the dissertation, a new methodological support for monitoring the reserves of the efficiency of the enterprise's activities on the basis of import substitution is developed, which provides, in addition to systematic monitoring, observation, evaluation, control, forecasting, and also the identification and search for new knowledge. A methodological approach to the formation of a strategy for the effective operation of an enterprise on the basis of import substitution has been developed, which has differences in the content of the implementation stages, which provide for appropriate implementation methods and expected results. Practical recommendations are substantiated regarding the tools for implementing the strategy for ensuring the efficiency of industrial enterprises on the basis of import substitution in modern conditions. The practical significance of the results obtained is confirmed by certificates of implementation in the activities of JSC "Ukrainian Energy Machines" (certificate No. 01/03 – 152 dated 10.12.2024), LLC "Dnipropetrovsk Calibration Plant" (certificate No. 11/12-1 dated 12/17/2024) and in the educational process of the Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (certificate No. 24/88-41-163 dated 06.12.2024).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Otenko V., Malyarets L., Barannik I., Budarin O. Determining the economic sustainability reserve of economic entities in modern operating conditions. Economics of development. 2023. Vol.22, №2. P. 8–18. (Scopus) DOI: <https://doi.org/10.57111/econ/2.2023.08> Посилання: <https://ecdev.com.ua/en/journals/t-22-2-2023/viznachennya-zapasu-ekonomichnoyi-stiykosti-sub-yektiv-gospodaryuvannya-v-suchasnikh-umovakh-diyalnosti>

- 2. Бударін О. С. Особливості оцінки ефективності діяльності промислових підприємств у сучасних умовах. Бізнес Інформ. 2022. №10. С. 126–131. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-10-126-131> Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-10_0-pages-126_131.pdf
- 3. Malyarets L. M., Norik L. A., Baliuk Y. S., Budarin O. S. The Development of Export-Import Activity on the Basis of Information and Communication Technologies. Проблеми економіки, 2023. № 4 (58). С. 22–31. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-22-31> Посилання: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2023-4_0-pages-22_31.pdf
- 4. Малярець Л. М., Норік Л. О., Бударін О.С., Скляр Т.П. Особливості розвитку експортно-імпоротної діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. Проблеми економіки. 2024. № 2 (60). С. 94–107. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-94-107> Посилання: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-2_0-pages-94_107.pdf
- 5. Бударін О. С. Проблеми імпортозаміщення та їх вирішення на машинобудівних підприємствах. Бізнес Інформ. 2024. №6. С. 208–216. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-208-216> Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-6_0-pages-208_216.pdf
- 6. Iastremska, O., Malyarets, L., Samoilenko, V., Budarin, O. Management of innovative projects to ensure innovative development of enterprises. Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries. 2024. No. 3 (29). P. 104–120. DOI: <https://doi.org/10.30837/2522-9818.2024.29.104> Посилання: <https://journals.uran.ua/itssi/article/view/314207>
- 7. Malyarets L. M., Otenko V. I., Budarin O. S., Skliar T. P. The Technology for Assessing the Development of Export-Import Activities of Economic Entities. Бізнес Інформ. 2024. № 10. P. 64–73. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-64-73> Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-10_0-pages-64_73.pdf
- Бударін О. С. Методичне забезпечення формування стратегії ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. Бізнес Інформ. 2025. №1. С. 356–405. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-396-405> Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-1_0-pages-396_405.pdf
- Malyarets, L., Budarin, O. Monitoring technology for the efficiency of utilisation and development of the export-import potential of economic entities of the state sector. University Economic Bulletin. 2024. №19(2). P. 69–80. DOI: <https://doi.org/10.69587/ueb/2.2024.69> Посилання: <https://ue-bulletin.com.ua/en/journals/t-19-2-2024/tekhnologiya-monitoringu-efektivnosti-vikoristannya-ta-rozvitku-eksportno-importnogo-potentsialu-sub-yektiv-gospodaryuvannya-derzhavnogo-sektoru-ekonomiki>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102012; 0121U113676

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малярець Людмила Михайлівна

2. Lyudmyla M. Malyarets

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1684-9805

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Птащенко Олена Валеріївна

2. Olena Ptashchenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2413-7648

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ABF-3947-2020>;

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57215814236>;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=BDryPwkAAAAJ&hl=uk&authuser=1&oi=ao>

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шуміло Ольга Станіславівна

2. Olha S. Shumilo

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0574-248X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02971205

Місцезнаходження: Харків, Харківський р-н., 61077, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колодізев Олег Миколайович

2. Oleh M. Kolodiziev

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6715-2901

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=aLq__GwAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Проскурніна Надія Вікторівна

2. Nadiya V. Proskurnina

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5924-2061

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Другова Олена Сергіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Другова Олена Сергіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Близнюк Тетяна Павлівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна